

Vrij? Lekker katknuppelen

Een buitenrit op het paard, of rennen met de hond: met dieren kun je goed sporten. Dat was vroeger ook zo, maar waarschijnlijk minder tot genoegen van het dier...

Men neme een dier en mishandele het: dat was in de zeventiende en achttiende eeuw het recept voor veel Nederlands sport en spel. Niet alleen kat- of gansknuppelen, maar ook bijvoorbeeld palingtrekken en hanengevchten waren populair.

Kat in de ton

Katknuppelen werkte zo: de kat werd opgesloten in een ton, die tussen twee bomen gehangen werd. Om beurt sloegen de deelnemers - vaak halfdronken kroegbezoekers - met een grote knuppel op de ton, net zo lang tot die het begaf en het dier er met een noodvaart uit sprong.

Het gansknuppelen was nog gruwelijker: de gans hing ondersteboven aan een touw. Vervolgens kregen de deelnemers een blinddoek voor en moesten ze het hoofd van de gans eraf proberen te knuppelen.

Palingtrekken

Hetzelfde concept lag ten grondslag aan het palingtrekken. De levende pal-

Deelnemers probeerden het glibberige dier van het touw te trekken.

ing hing aan een touw dat over een sloot of gracht gespannen was. Deelnemers

stonden op een bootje, voeren onder de vis door, en probeerden het glibberige dier van het touw te trekken. De meerderheid van de palingtrekkers verloor natuurlijk het evenwicht en viel in het water, tot groot vermaak van de omstanders.

Verboden

In de loop van de negentiende eeuw kregen katknuppelaars en palingtrekkers een steeds barbaarser imago. Er ontstonden verenigingen van dierenbeschermers die pleitten voor een verbod op deze sporten. Amsterdam vaar-

digde dan ook in 1870 een wet uit die het Amsterdammers verbood 'dieren op eenige wijze te mishandelen.' Voortaan was palingtrekken dus bij wet verboden.

Lees meer over dierenleed in Nederland in dit artikel - uit 2007 - van het Historisch Nieuwsblad

Paarden-, olifanten- en geitenpolo

Op een bewegend dier zitten en achter een bal aanjagen: dat is polo in een notendop. Er zijn allerlei variaties mogelijk.

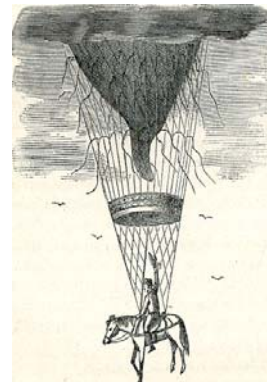
Paardenpolo is de oudste vorm van polo en kwam in de vijfde eeuw voor Christus al voor in Perzië. Een paardenpoloteam bestaat uit vier ruiters die elk een stick dragen om de bal mee te slaan. In Nederland werd

de eerste polowedstrijd in 1988 gespeeld.

Olifantenpolo werd aan het begin van de twintigste eeuw ontwikkeld in India.

Het verschilt niet wezenlijk van paardenpolo, behalve dat de deelnemers op olifanten rijden, lange sticks dragen en op een kleiner veld spelen, omdat olifanten langzamer lopen dan paarden.

Bij Afghaans en Kirgizisch geitenpolo - 'buzkashi' of 'kok-boru' - zit de speler wel op een paard, maar jaagt hij op een onthoofde geit of kalf in plaats van op een bal.

Dan liever de lucht in!

Op 17 september 1853 konden Amsterdammers zich vergapen aan de 'aëronautische kunsten van Professor Lassaigue en de onverschrokken Julio.'

Julio, een oud paard, werd vóór zijn gang naar het slachthuis aan een hete luchtballon vastgemaakt om een rondje boven het Drilveld te zweven.

Gravure uit Jan ter Gouw, De volksvermaken (Haarlem 1871)